

125

oppdragsmelding

IUCN i det sørlige Afrika
Inntrykk fra et opphold organisert
av IUCN-ROSA (Regional Office
of Southern Africa)

Kjetil Bevanger

NINA

NORSK INSTITUTT FOR NATURFORSKNING

IUCN i det sørlige Afrika
Inntrykk fra et opphold organisert
av IUCN-ROSA (Regional Office
of Southern Africa)

Kjetil Bevanger

Bevanger, K. 1992.
IUCN i det sørlige Afrika. Inntrykk fra et opphold
organisert av IUCN-ROSA (Regional Office of
Southern Africa). - NINA Oppdragsmelding 125:
1-28.

ISSN 0802-4103
ISBN 82-426-0226-3

Forvaltningsområde:
Vern av naturområder
Conservation of areas

Copyright (C) NINA
Norsk institutt for naturforskning
Publikasjonen kan siteres fritt med kildeangivelse

Teknisk redigering:
Eli Fremstad, Tone Skarsaune

Opplag: 200

Kontaktadresse:
Norsk institutt for naturforskning
Tungasletta 2
7005 Trondheim
Tlf. (07) 58 05 00

Referat

Bevanger, K. 1992. IUCN i det sørlige Afrika. Inntrykk fra et opphold organisert av IUCN-ROSA (Regional Office of Southern Africa). - NINA Oppdragsmelding 125: 1-28.

Det er ønskelig at norske biologiske og økologiske fagmiljø i større utstrekning involveres i NORAD-finansierte bistandsprosjekter. Langsiktig kompetanseoppbygging kan oppnås gjennom at forholdene legges til rette for at norske studenter kan delta ved miljørelaterte prosjekter. På kort sikt bør eksisterende fagekspertise kartlegges gjennom f.eks. opprettelse av en sentral database med CV'er. Basen må administreres av en sentral instans som har løpende, nære kontakter til NORAD og IUCN, så vel som til norske forskningsmiljø. IUCNs faglige og politisk uavhengige posisjon gir organisasjonen stor handlingsfrihet. Nært samarbeid med GO-/NGO'er skaper en infrastruktur som åpner for positiv og aktiv innflytelse. Gjennom denne strukturen er det også langt lettere å identifisere hvilke oppgaver som bør gis prioritet. IUCN-systemet er sårbart og suksessen i det enkelte land er sterkt avhengig av at det riktige nøkkelpersonell kan oppdrives. Samarbeidet mellom IUCN og NORAD bør formaliseres gjennom utarbeidelse av retningslinjer. Det vil sikre større kontinuitet og gjøre forholdet mindre personavhengig og sårbart.

Emneord: Naturvern - sørlige Afrika - bistandsarbeid.

Kjetil Bevanger, Norsk institutt for naturforskning, Tungasletta 2, N-7005 Trondheim.

Abstract

Bevanger, K. 1992. IUCN in Southern Africa. Impressions from a stay organised by IUCN-ROSA (Regional Office of Southern Africa). - NINA Oppdragsmelding 125: 1-28.

It is desirable that biologists and ecologists from Norway become more involved in NORAD-funded projects in developing countries. The long-term creation of Norwegian competence within this area should take place through student "scholarships" or earmarking of funds in a way that enables students to participate in IUCN teams. In the short-term a comprehensive register of existing Norwegian scientists should be prepared through a central data base giving easy access to the CV's of those interested in ecological related missions in developing countries. It is important that the data base is operated by a body which has continuous and close relationships to institutions like NORAD and IUCN, as well as to the Norwegian research milieu in general. The scientific and political independence enjoyed by IUCN gives the organisation freedom to act. Close relationships to GO's and NGO's open for positive and active influence. This structure is also crucial in enabling problems to be identified that should be given priority. The IUCN system is vulnerable and its success in the various countries is strongly dependent on the possibilities of finding the right key personnel. It would also be desirable to formalise the contact with the individual NORAD country office through concrete guidelines for how the cooperation between IUCN and NORAD shall take place at country and regional levels. This could contribute to making it easier for both new IUCN and NORAD representatives and make the operations less dependent upon single individuals.

Key words: Nature conservation - Southern Africa - development aid.

Kjetil Bevanger, Norwegian Institute for Nature Research, Tungasletta 2, N-7005 Trondheim, Norway.

Forord

Primo februar 1992 ble NINA, ved Odd Terje Sandlund, kontaktet av Per Wegge ved NORAGRIC med forespørsel om å sende en person på et opphold i det sørlige Afrika, med utgangspunkt i IUCNs regionale hovedkontor i Harare, Zimbabwe (ROSA - Regional Office of Southern Africa). I utgangspunktet var det antydnet et opphold mellom 2 og 4 måneder. På forespørsel sa jeg meg villig til å reise under forutsetning av at retur kunne finne sted før påske, dvs. et opphold på 6 uker, hvilket ble akseptert. Etter interne drøftelser i NINA ble det vedtatt at jeg formelt skulle representere NINA, dvs. ikke "leies ut" til IUCN slik som antydnet fra NORAGRIC. Etter et møte med direktør Eivin Røskoft ved SMU (Senter for miljø og utvikling ved Universitetet i Trondheim) ble jeg bedt om å presentere SMU for IUCN ved å overbringe SMUs presentasjonsbrosjyre samt finne kontaktpersoner som SMU kan benytte ved et besøk i samme området i løpet av våren 1992. Oppholdet er finansiert av IUCN gjennom NORAD-midler.

En rekke personer har bidratt til at besøket fra mitt synspunkt ble vellykket. En spesiell takk til India Musokotwane som har lagt planene for oppholdet og til Achim Steiner ved IUCN-ROSA, Daniel Rychner og Pete Hancock IUCN Botswana og Eric Feron IUCN Zambia som hver på sin spesielle måte har gjort oppholdet svært interessant.

Trondheim april 1992

Kjetil Bevanger

Innhold

	Side
Referat	3
Abstract	3
Forord	4
1 Bakgrunn	6
2 Målsetting	6
3 IUCN	7
3.1 Generelt	7
3.2 IUCN-ROSA Harare	7
3.2.1 Regionale oppgaver	7
3.3 IUCN Zimbabwe	8
3.4 Lake Kariba Research Station	8
3.5 IUCN Botswana	8
3.5.1 Relevant prosjektvirksomhet	9
3.6 IUCN Zambia	10
3.6.1 Relevant prosjektvirksomhet	10
3.7 IUCN Mozambique	11
3.8 IUCN Angola	11
3.9 IUCN Namibia	12
3.10 Perspektiver for IUCN	12
3.11 IUCN-NORAD-NINA/SMU	13
4 Kompetanseoppbygging - fremtidige behov	14
5 Sluttbetragtning	15
6 Sammendrag	15
7 Summary	16
8 Litteratur	17
Vedlegg/Appendix IUCN in Southern Africa. Impressions from a stay organised by IUCN-ROSA	18

1 Bakgrunn

NORAD finansierer en betydelig del av IUCNs virksomhet i SADCC-regionen (Southern Africa Development Co-ordination Conference - dvs. Mozambique, Malawi, Tanzania, Zimbabwe, Zambia, Botswana, Angola, Namibia, Swaziland, Lesotho). Dette gjelder også prosjekter med direkte økologiske vinklinger. Så langt har relativt få norske økologer og biologer blitt involvert i IUCN/NORAD-prosjekter. Årsaken til dette må ses i sammenheng med at det ikke har vært etablert noen strategi for rekruttering til NORAD-finansierte oppdrag eller brukt ressurser på å utvikle egen norsk kompetanse innen tropisk og subtropisk økologi. Den kompetanse som finnes er spredt og "oppstått" mer eller mindre tilfeldig. Når prosjekter kommer opp, blir derfor utenlandske fagfolk lett prioritert foran norske - med bakgrunn i hensyn til kvalitet og optimalitet i ressursutnyttelse. Det er lite ønskelig at denne situasjonen vedvarer.

2 Målsetting

Målsetting for oppholdet er formulert på følgende måte av India Musokotwane (brev av 19.2.92 til D. Rychner & E. Feron): "The purpose of the visit is to acquaint him with our activities in the region. - It is hoped that after his tour a working relationship can be established between his institute and IUCN Southern Africa".

Oppholdet må følgelig ses som ett ledd i en generell styrking av kontakten mellom norsk økologisk forskningsmiljø - spesifikt NINA/SMU - og den virksomhet NORAD/IUCN driver. Det vil også kunne oppfattes som en evaluering - fra et personlig synspunkt - av IUCNs rolle som redskap og katalysator for økologisk/biologisk forsknings- og utredningsvirksomhet. Det er å håpe at oppholdet blir et ledd i en prosess for utforming av strategier for kort- og langsiktig kompetanseoppbygging og økt medvirkning av norske økologer for fremtidig virksomhet i utviklingsland.

3 IUCN

3.1 Generelt

IUCN (International Union for Conservation of Nature and Natural Resources) er et nettverk av organisasjoner, statlige og ikke-statlige institusjoner (GO-/NGOer - "Governmental/Non Governmental Organizations"), forskere og annen naturvern- og miljøekspertise, knyttet sammen til et fellesskap for å fremme vern og bærekraftig bruk av levende ressurser (jf. IUCN 1991a).

IUCN ble stiftet i 1948 og har mer enn 650 medlemsorganisasjoner og GO-/NGOer i langt over 100 land. Organisasjonens 6 kommisjoner består av mer enn 2000 eksperter på truede arter, verneområder, økologi, miljøplanlegging, miljøpolitikk, lover og administrasjon og miljøutdanning.

IUCN overvåker status hos økosystemer og arter i hele verden, planlegger verneaksjoner, både på det strategiske plan gjennom "The World Conservation Strategy" (jf. IUCN et al. 1991) og på programnivå gjennom sine verneprogrammer for en bærekraftig utvikling; fremmer slike tiltak gjennom organisasjoner, mellomstatlige grupperinger og ikke-statlige institusjoner og søker assistanse og nødvendige råd for at tiltakene skal kunne gjennomføres.

3.2 IUCN-ROSA Harare

IUCNs regionale kontor for det sørlige Afrika er lokalisert til Harare og virksomheten er ment å dekke SADCC-regionen. Kontoret har imidlertid som en viktig målsetting at virksomheten desentraliseres mest mulig til de enkelte lands kontorer. Foreløpig er det etablert kontorer i Botswana (Gaborone) og Zambia (Lusaka). Harare-kontoret dekker selvsagt også aktiviteter i Zimbabwe. Etter at den politiske situasjon i Namibia og Angola nå synes å stabiliseres - og forhåpentligvis også i Mozambique - vil det satses sterkt på å etablere egne IUCN-kontorer i disse landene. Fremst i løypa ligger Angola.

Harare-kontoret har 6 ansatte med India Musokotwane som leder og direktør for IUCNs virksomhet innen SADCC. "Program officer" er Achim Steiner. Musokotwane er opprinnelig fra Zambia og har bred erfaring fra politisk-administrativ virksomhet. Han har også en faglig bakgrunn (skog) og

har bl.a. arbeidet i Finland i lengre perioder. Steiner er fra Tyskland og har samfunnsvitenskapelig og administrativ bakgrunn.

Lederteamet ved IUCN-kontoret i Harare er dynamisk, meget aktivt og dyktig. Arbeidsoppgavene er mange og omfanget av aktiviteten øker stadig. For å møte denne situasjonen på en forsvarlig måte er det nødvendig å styrke bemanningen ved kontoret ytterligere.

IUCN-ROSA har også et regionalt rådgivende organ - RAC (Regional Advisory Council) som så langt har 10 medlemmer (7 GOer, 3 NGOer) fra 5 SADCC-land. Dette rådet tar sikte på å møtes to ganger i året. Dette er et viktig forum for informasjonsutveksling og også et organ der GO- og NGO-representanter kan møtes og diskutere regionale initiativ som eventuelt bør tas innen miljøsektoren.

3.2.1 Regionale oppgaver

Så langt har en viktig del av IUCNs virksomhet vært konsentrert om å koordinere arbeidet med å utarbeide en NCS for det enkelte land (National Conservation Strategy; jf. f.eks. The Government of Botswana 1990). NCS-dokumenter foreligger nå både for Zimbabwe, Botswana og Zambia. Den "teoretiske" fase er derfor tilbakelagt og en befinner seg i en situasjon hvor gjennomføring av praktiske tiltak settes på dagsorden.

Bakgrunnen for NCS er utarbeidelsen av WCS (World Conservation Strategy) i 1980 av IUCN, UNEP og WWF, et dokument basert på synspunkter fra miljøeksperter fra over 100 land omkring nødvendigheten av en bærekraftig utvikling gjennom fornuftig bruk av jordas levende ressurser. WCS anbefaler at alle land utarbeider sin egen NCS for å sikre en slik bærekraftig ressursbruk. Zambia var det første land i Afrika som utarbeidet egen NCS (jf. IUCN 1987).

En NCS er et viktig fundament både for kort- og langsiktige strategier innen det enkelte lands miljøvernarbeid. Dette er dokumenter som trekker opp rammer for bl.a. miljøvernlovgivning og en bærekraftig ressursforvaltning i sin alminnelighet og gir politisk bakgrunnstøtte og retningslinjer for bl.a. hvilke tiltak og undersøkelser som bør iverksettes ved ulike naturinngrep.

I perioden 1990-92 har IUCN-ROSA også utarbeidet "A SADCC Wetlands Conservation and Management Programme" (finansiert av NORAD). Resultatet av dette arbeidet finnes i to rapporter som omfatter en imponerende mengde informasjon om og oversikt over våtmarker i alle de 10 SADCC-landene (Chabwela 1991 a og b). Rapportene diskuterer både vern og utnyttelse av våtmarksområder i det sørlige Afrika.: "The main goal is to increase the productivity of these systems, and the second goal focuses on expanding opportunities for the exploitation of wetland resources on a sustainable basis; ultimately to raise the standard of living in these areas" (Chabwela 1991a, Executive Summary).

Et stort mangfold våtmarkstyper, utnyttelsesmuligheter og fremtidige arbeidsoppagver er beskrevet og presentert for medlemslandene i SADCC. Med dette som bakgrunn ble et våtmarksvernprogram for regionen foreslått og vedtatt på en konferanse avviklet i Gaborone, Botswana (juni 1991). Et oppfølgingsprogram, som fokuserer på bevisstgjøring, opplæring og forvaltning, er nå under utvikling i samarbeid med SADCCs koordinator for skogbruk, fiske og vilt (Malawi).

For å utfylle SADCC-initiativene, engasjerte IUCN en regional våtmarks koordinator (finansiert av FINNIDA) for å assistere de enkelte land og koordinere våtmarksaktivitetene i regionen. Så langt har IUCN-ROSA organisert og gjennomført et "awareness"-seminar i Zimbabwe (januar 1992). Våtmarksseminarer for Zambia (juni 1992) og Malawi er under forberedelse. Et våtmarksvernprogram for Zimbabwe er under utarbeidelse, og etter "bevisstgjøringsseminarene" vil tilsvarende program utvikles for Zambia og Malawi. IUCNs våtmarksprogramteam er også invitert til å se på Angolas våtmarker, og et prosjektforslag er under utarbeidelse.

En oversikt over øvrige regionale aktiviteter gis forøvrig i "Progress and Assessment Report 1991" (IUCN-ROSA 1992).

3.3 IUCN Zimbabwe

Den enkeltsak som har størst økologisk aktualitet for øyeblikket er planene for ytterligere regulering av Zambezi, noen mil nedenfor Victoria Falls - Batoka Gorge. Det planlegges en vel 200 m høy betongdam i en dyp kløft uten at store landarealer blir oversvømmet; ingen bosettinger berøres. Planene har

imidlertid vakt stor oppsikt og ført til heftig debatt. IUCN - som nøytral instans - har fått forespørsel fra miljøvernministeriene i Zambia og Zimbabwe om å organisere konsekvensutredninger. En workshop - EIA Scoping Exercise - ble avviklet 10-12.2.1992 ved Victoria Falls.

3.4 Lake Kariba Research Station

Et naturlig tilknytningspunkt for forskningsaktiviteter i Zimbabwe er forskningsstasjonen ved Lake Kariba, en av verdens største kunstige innsjøer - 280 km lang. Forskningsstasjonen lå fra begynnelsen på et noe utilgjengelig sted lengre vest, men ble midt på 80-tallet flyttet til nåværende sted, dvs. nær byen Kariba. Selv om virksomheten ved stasjonen fra starten i stor utstrekning fokuserte akvatiske problemstillinger, er den i dag åpen for alle fagdisipliner ved universitetet i Harare (se f.eks. Masundire 1990). Den besøkes regelmessig av utenlandske forskere og studenter, og det meste av utstyret er innkjøpt gjennom bistandsmidler (SIDA og NORAD). Virksomhet fra bl.a. svenske ferskvannsekologer har gjort at stasjonen er godt utstyrt med EDB-materiell (IBM-maskiner), mikroskoper og utstyr for vannkjemianalyser.

3.5 IUCN Botswana

IUCNs Botswanakontor ligger i Gaborone, lengst sør i landet. Kontoret ledes av Daniel Rychner som er fra Sveits. Rychner har bakgrunn fra arbeid innen administrasjon fra den statlige sveitsiske hjelpeorganisasjonen og faglig bakgrunn som agronom. "Project officer" Pete Hancock er opprinnelig fra Sør-Afrika og har biologisk/økologisk bakgrunn.

Rychner og Hancock har etablert et bredt kontaktnett innen Botswana, og har klart å eksponere organisasjonen på en positiv måte og gjøre den bredt kjent. Betydningen av et godt og nært samarbeid med NORADs representant i Gaborone, Inge Tveite, ble understreket. Ny stedlig representant etter Rychner, som ønsker å fratre, vil bli tilsatt i løpet av året. IUCN har uttrykt ønske om å få en nordmann i denne stillingen.

Omlag 17 % av Botswanas landareal er avsatt som verneområder, hvorav Chobe National Park, Moremi Wildlife Reserve, Nxai Pan National Park, Makgadikgadi Pans Game Reserve, Central Kalahari

Game Reserve og Gemsbok National Park, er de største. En rekke forskningsaktiviteter er følgelig knyttet til disse områdene.

3.5.1 Relevant prosjektvirksomhet

Southern Okavango Integrated Water Development Project Review (SOIWDWP) eksemplifiserer IUCNs muligheter til faglig input godt (IUCN 1991b). Bakgrunnen for prosjektet er at regjeringen i Botswana har fått utarbeidet tekniske planer for å ta vann fra Boroelvas nedre deler i Okavangodeltaet i rør for bruk i reservoarer lengre sør. Planene har ført til store protester både på lokalt hold og internasjonalt, med bl.a. aksjoner fra Greenpeace. Regjeringen henvendte seg derfor til IUCN og ba om å få organisert en tverrfaglig og uavhengig ekspertgruppe som kunne vurdere konsekvensene av eventuelle inngrep. NORAD er med og finansierer teamets arbeid.

Prosjektet demonstrerer godt den mulighet IUCN har til å stå fram som uhildet instans og organisere objektive konsekvensutredninger. Det demonstrerer også at det er svært vanskelig å ta inn andre enn dem som har bred erfaring fra tilsvarende områder og saker. Teamet (som også har 3 biologer - Green, Howard, Taylor), fikk 9 måneder til rådighet på å foreta feltarbeid og utarbeide rapport som skal være ferdig i juni 1992. Behovet for effektivitet, både faglig og i forhold til ressursutnyttelse, vil derfor lett utelukke norske økologer fra å komme inn i slike oppdrag.

Botswanakontoret arbeider også med prosjektforslag for et lokalt GIS (Geographical Information System) for de nordlige deler av landet.

Forøvrig har Botswana en rekke problemer av særdeles stor økologisk interesse. Mye har bakgrunn i at landet er en stor eksportør av kjøtt til EF (har ca. 3,5 mill. kveg og en befolkningen på ca. 1,3 mill.). En stor prosent av dette kveget eies av personer med stor politisk makt. EF har imidlertid satt som krav for import av kjøtt fra Botswana at beiteområdene til kveget holdes skilt fra beiteområdene til landets opprinnelige "kveg" - det vil i første rekke si gnu og bøffel. Bakgrunnen er frykt for smitteoverføring av munn- og klauvsjuka. Dette har ført til en storstilt oppføring av sperregjerder - VCF (Veterinary Cordon Fence) både sør og nord for selve Okavangodeltaet.

Hele 84 % av Botswanas landareal (581 730 km²) dekkes av Kalaharis tørre savanneområder - som i stor utstrekning er å betrakte som ørken, selv om det er relativt små områder som ikke har en eller annen form for vegetasjon. Botswana har i løpet av 80-årene vært inne i en periode med stor tørke, hvilket har ført til at ulike dyrearter knyttet til de gress- og mopanedominerte (*Colophospermum mopane*) savanneområdene har måtte foreta vandringer - en situasjon som neppe er ny for Kalahari-regionen. Det katastrofale er imidlertid at VCF nå sperrer de tradisjonelle trekkrutene for viltet. Dette, sammen med kraftig nedbeiting (av kveg) av de sårbare, ørkendominerte områdene, har bl.a. ført til massedød av gnu. Av en antatt populasjon på ca. 500 000 dyr på slutten av 1970-tallet er det nå trolig mindre enn 50 000 igjen.

Temaet har vært så politisk brennbart at ingen har sluppet til for å foreta konsekvensanalyser av VCF, ei heller har det vært mulig å bringe på det rene mortalitetsomfanget som direkte har bakgrunn i VCF. Etter de fragmentariske opplysninger som er fremkommet (Anon. 1991), er det imidlertid liten tvil om at det er snakk om et dramatisk omfang.

Ved besøket i Okavango ble det gjort forgjeves forsøk på å etablere transport opp til det relativt nyoppførte gjerdet nord for deltaet. Under samtale med en person som hadde fløyet over området et par uker tidligere kom det frem at det var et lite hyggelig syn som venter dem som kommer dit.

Det vil derfor være svært viktig å komme igang med satellitt-telemetriprosjekter på ulike arter for å få kartlagt de store trekksystemene i Kalahari-regionen og Okavangodeltaet. En del forskning pågår, det meste er kommet istand etter enkeltpersoners initiativ og er i stor grad basert på idealisme.

Under oppholdet i Savouti hadde jeg anledning til å besøke George Calef i hans forskercamp. Calef har arbeidet for DWNP (Department for Wildlife and National Parks) i 6 år - primært med problematikk knyttet til elefant. Han er opprinnelig kanadier og har tidligere arbeidet med caribou. Han har hittil utstyrt ca. 100 elefanter med ordinære radiosendere, dvs. at peiling har foregått fra bakken og delvis fra fly. Først i år har han fått midler til innkjøp av satellitt-telemetrisendere. På grunn av arbeidssituasjonen i DWNP er Calef nå innstilt på å avslutte sitt arbeid i løpet av et års tid. Dette er beklagelig ettersom kunnskap om elefantpopulasjonene står sentralt i mange av SADCC-landene, både i forhold

til CITES-listing/elfenbenhandel og påstått skade som elefantene gjør på vegetasjonen. Botswana har trolig nå Afrikas største elefantpopulasjon med 50 000-80 000 individer (Calef pers. medd.).

Andre pattedyrforskere som ble besøkt henholdsvis i Savouti og Moremi var Mark Vandewalle som arbeider med zebra og gnu og John Weldon McNutt som arbeider med villhunder (*Lycaon pictus*), som regnes for Afrikas nest mest truede pattedyrart. Ingen av dem har formell tilknytning til noen av Botswanas forskningsinstitusjoner og driver mer eller mindre på basis av idealisme. Driftsbudsjettene de opererer med egner seg neppe for NINA! Med den arbeidsinnsats de investerer i prosjektene er det svært beklagelig at de ikke har hatt mulighet til å anskaffe satelitt-telemetrisendere.

IUCNs Botswanakontor, i samarbeid med NORAD, har forøvrig nylig avsluttet arbeidet med NCS for Botswana.

3.6 IUCN Zambia

IUCNs Zambiakontor ligger i Lusaka. Arbeidssituasjonen for IUCN har vært noe forskjellig her sammenlignet med i Zimbabwe og Botswana. På grunn av de politiske endringer som skjedde for et par år siden, dvs. Kaundas fall, lå aktiviteten nede et års tid. Først i mai 1991 ble kontoret på nytt operativt med Eric Feron som leder. Feron er fra Frankrike og har veterinærmedisinsk bakgrunn. Før de politiske endringene synes IUCN-kontoret til en viss grad å ha vært underlagt "politisk styring" og ble av mange oppfattet som et "offentlig organ". Det var derfor nødvendig å bygge virksomheten opp fra grunnen. Feron har valgt en "langsom strategi", og ønsker å etablere et solid fundament før han identifiserer hvilke personer/GO-/NGOer han skal knytte direkte og fastere forbindelser til. Feron har hatt regelmessige og hyppige møter med NORADs representant i Lusaka, Arne Lønning.

Også det meste av Feron's arbeidskapasitet går til administrative oppgaver. Det synes å være et sterkt behov for at Lusakakontoret styrkes både materielt og bemanningsmessig. Slik situasjonen er i dag er en så triviell ting som det å få tatt fotokopi av et dokument vanskelig. Hvis IUCN skal ha mulighet til å initiere prosjekter innen de enkelte land, er det en forutsetning at de praktiske forhold legges til rette slik at virksomheten ikke kveles av trivialiteter.

3.6.1 Relevant prosjektvirksomhet

LIRD-prosjektet (Luangwa Integrated Rural Development Project) er et av NORADs og IUCNs store prosjekter i Zambia, med årlig budsjett fra NORAD siden 1987 på ca. 15 mill. NOK. Prosjektet ble bl.a. prisbelønnet under Caracas-konferansen tidligere i år. Under samtaler med personer som var med å initiere prosjektet, så vel som senere involverte, avtegnes et mildt sagt komplisert bilde av situasjonen. En av de få ting det synes å være bred enighet om er at selve ideen og konseptet for prosjektet er meget god. Det er imidlertid klar uenighet om praktiske sider ved gjennomføring og administrering. Etter initiativ fra NORAD er det under utarbeidelse en evalueringsrapport som skal foreligge i slutten av mars. Et av de forslag som kommer synes å være at prosjektets ambisjonsnivå - omfangsmessig - reduseres.

Et viktig poeng, både ved LIRD og andre prosjekter, er at det må foreligge en klart definert, offisiell samarbeidspartner. En vil derved unngå enhver spekulasjon med hensyn til hvilke administrative organer som er ansvarlig - hvis f.eks. problemer oppstår. Ikke minst på grunn av labile politiske regimer og kompliserte, etniske grupperinger er dette nødvendig.

IUCN har hatt diskusjoner med NPWS (National Parks and Wildlife Services) for å identifisere tema innen miljøsektoren som bør prioriteres i tiden som kommer (IUCN Zambia 1992). Oppgavene spenner fra forvaltning av nasjonalparker til populasjonsdynamiske studier av elefanter!

Også innen skogsektoren synes mye ugjort. Verdi-fulle treslag forvaltes hverken ut fra optimalitetsbetraktninger eller "bærekraftig filosofi".

Zambia står overfor store miljømessige utfordringer, ikke minst i forhold til forurensning - generelt og fra gruvevirksomhet spesielt; både overflate- og grunnvannsreservoarerer kontaminert, bl.a. gjennom hemningsløs bruk av pesticider. Økotoksikologi vil være et sentralt fagområde i årene som kommer (jf. Uosukainen et. al. 1990).

Et av de prosjekter som forventes å komme opp relativt raskt er knyttet til Kasanka National Park og Liuwa National Park. Stikkord er deltakelse fra lokalsamfunnet i forvaltning av parkene, bevaring av biodiversitet og våtmarker. En forstudie er

ønskelig allerede i vår (mai-juni), og NINA blir kontaktet når finansieringsplan foreligger.

Oppbygging av en "Natural Resource Database" står dessuten på dagsorden.

Et annet prosjekt der NINA vil bli forespurt om deltakelse - hvis finansiering fra NORAD blir aktuelt - er knyttet til den botaniske hagen i Lusaka, som nå har stått til forfall i mange år. Den skal i sin tid ha vært meget severdig og har stort sett utenlandske trær og planter. Et av problemene er at ingen lenger vet navnet på noe som finnes der. Det burde være en interessant oppgave for en botaniker med taxonomisk teft! En interesseorganisasjon for hagen arbeider med å avklare prosjektets formelle sider i forhold til myndighetene.

Forvaltning av urbane grøntområder og urban økologi er et aktuelt tema også i Zambia. Over halvparten av befolkningen er allerede knyttet til urbane miljø, og urbaniseringsprosessen har fremdeles akselererende tempo. Lusaka er nå i en situasjon der bykjernen er relativt godt planlagt med en rekke grønne lunger og parker, men dette området er mer eller mindre omringet av vill innflytting, ustrukturert bebyggelse og slum.

3.7 IUCN Mozambique

Situasjonen i Mozambique har inntil det siste vært slik at normal virksomhet har vært umulig. REN-AMO-geriljaen og regjeringen sitter ved samme forhandlingsbord (hvilket de har gjort relativt lenge), og det er håp om at situasjonen endres i positiv retning i overskuelig fremtid. I tilfelle en fredsavtale vil IUCN søke å etablere eget kontor i Maputo.

På tross av den ustabile situasjonen har imidlertid NORAD, IUCN og Divisao do Meio Ambiente utarbeidet planer for et kystøkologiprogram i Mecufi (IUCN 1991c). Norske økologer burde ha store forutsetninger for å kobles inn her. Under et møte i Maputo i mars i år, hvor både IUCN, NORAD og myndighetene i Mozambique deltok, kunne NORAD dessverre ikke bekrefte deltakelse fra IUCN. Forhåpentligvis er endelig avgjørelse på dette punkt ennå ikke fattet - spesielt fordi mosambikanske myndigheter er positiv til en IUCN-koordinering av programmet.

Det foreligger også planer for et annet kystøkologiprojekt ved Nacala (1993-95) finansiert av IUCN/FINNIDA.

3.8 IUCN Angola

Etter at fredsavtale ble undertegnet etter 16 års borgerkrig, er Angola høyt prioritert av IUCN. Landets naturtyper spenner over et bredt spekter og Angola har særdeles store naturressurser som så langt er lite kjent i detalj.

Et IUCN-ROSA-team besøkte i februar 1992 Angola for å utvikle felles perspektiver på et fremtidig IUCN-Angola samarbeidsprogram (jf. Munslow 1992). Den foreslåtte rammeavtalen er en "National Environmental Strategy" (NES) formuleringsprosess som skal omfatte: policy-utarbeidelse, lovgivning, miljøutdanning, opplæringsprogram og utvikling av EIA-kapasitet.

Programmet har 3 faser:

1 (1992) **Kortsiktige initiativ**

- a tilstandsrapport for miljøsektoren i Angola
- b demobilisering og omskolering av soldater for vakthold i nasjonalparker
- c EIA-opplæring
- d støtte til miljørelaterte NGOer

2 (1993) **Handlingsforberedelse**

- a vurdering av nasjonale prioriteringer
- b initiering av en nasjonal miljøstrategiprosess
- c en nasjonal konferanse om miljøpolitikk

3 (1994-96) **Gjennomføring av programmer/prosjekter**

Jeg hadde anledning til å delta som del av et IUCN-team ved "1. Jornada de Reflexã Sobre Parques Nacionais e Reservas" i Luanda (25-28.3.1992). Gjestfriheten og den interesse vi ble møtt med av myndighetene som IUCN-personell var imponerende. Under oppholdet ble det gjort fremskritt med hensyn til planene for demobilisering og opplæring av ca. 1000 soldater (fra UNITA og MPLA) for vakthold i nasjonalparker, med møter både på høyt politisk og militært hold.

Et hovedtema for konferansen gikk på problematikk omkring hvordan befolkning og bosetting kan integreres/involveres i forvaltning av verneområder og nasjonalparker. I løpet av én dags ekskursjon i Parque da Quissama, som er ca. 10 000 km², men hvor det nå bor 12 000 mennesker, så vi ett dyr (en bushbuck i løpet av ca. 300 km "dirtroad drive").

Denne situasjonen synes å illustrere godt den befatning Angolas verneområder for øyeblikket synes å være i. Et restaureringsprogram vil ikke bli noen lett oppgave, og myndighetene står spesielt overfor store utfordringer i forhold til problemene med bosetting i selve verneområdene.

Situasjonen synes å ligge best til rette for å gå i gang med et kystøkologiprogram. I første omgang bør siktemålet være en fullstendig kartlegging, deretter prioritering og opprettelse av marine/estuarine verneområder. Så langt er svært lite kjent om marine våtmarkområder i SADCC-landene. Angola er velegnet som modell av flere grunner: Habitatdiversiteten med hensyn til våtmarker synes å være unik; miljørelatert virksomhet i kystområdene vil i liten grad komme i konflikt med befolkningen og innsatsen vil kunne gi resultater relativt raskt; den offshorebaserte oljevirksomheten vil kunne ha nytte av detaljert kunnskap om sårbare områder i tilfelle blowouts eller andre former for ukontrollerte oljeutslipp; oljeselskapene er trolig villig til å bekoste et slikt kystøkologiprogram.

BPs stedlige representant i Angola opplyste at også Statoil i løpet av få uker vil sende en representant for permanent stasjonering i Luanda.

3.9 IUCN Namibia

Hovedtemaene innen miljøsektoren i Namibia synes å være knyttet til jordbruk, skogbruk og vann. Mindre kontroversielle aspekter - i forhold til vern av flora og fauna - har så langt preget verne tiltakene (jf. IUCN 1991d).

Representanter for IUCN-ROSA har besøkt Namibia (cf. Wood & Tissot 1991) og det synes nå å være økende interesse for å benytte IUCN til å se på spesielle prosjekter, bl.a. på sel. En forventer derfor at 1992 kan bety et gjennombrudd for IUCN også i Namibia. IUCN-ROSAs regionale rådgivningsorgan (RAC) vil bl.a. avvikle sitt halvårlige møte i Windhoek i april i år.

3.10 Perspektiver for IUCN

IUCNs virksomhet og posisjon er spesiell gjennom å fremstå som en politisk og faglig uavhengig organisasjon. Dette er av fundamental betydning i et område med så mange motstridende interesser og

med sosiale tradisjoner det er vanskelig for europeere å trenge inn i; forhold av såvel direkte som indirekte betydning for miljørelatert virksomhet i videste forstand. IUCNs arbeid er derfor en vanskelig balansegang som stiller strenge krav til diplomatiske evner hos de ansvarlige ledere ved de enkelte lands enheter. Gjennom sin "objektive posisjon" har imidlertid IUCN stor mulighet for å styre ("manipulere") saker i riktig retning - sett fra et miljøsynspunkt.

Ved å utvikle nært samarbeid med ulike GO-/NGOer i det enkelte land, knyttes kontakter til "grasrotnivå", men også inn i politisk fora. Etablering av en slik infrastruktur er avgjørende for positiv og aktiv innflytelse. Gjennom denne strukturen er det også langt lettere å identifisere hvilke oppgaver som bør gis prioritet; dvs. IUCN vil kunne fungere som vaktpost og være den første til å identifisere aktuelle problemer.

IUCNs kontaktnett varierer imidlertid sterkt og er bl.a. avhengig av det enkelte lands representants egen faglige bakgrunn, men også kontaktskapende evne gjennom egen personlighet. Stedlig representant er derfor svært viktig i og med de mange frihetsgrader til selvstyring representanten har. IUCN-systemet synes uansett å være et redskap det bør satses på å utvikle videre. Organisasjonen er fremdeles i en oppbyggingsfase i regionen og det er utvilsomt mulig - og nødvendig - å gjøre forbedringer. IUCN synes for øyeblikket noe "topptung" og vil trolig tjene på ytterligere desentralisering - særlig fra Gland til de regionale kontorer. Systemet er sårbart og muligheten for å lykkes i det enkelte land er sterkt avhengig av at det riktige nøkkelpersonell kan oppdrives. Personer med interesse for og kunnskap om miljøspørsmål - som samtidig har gode lederegenskaper, administrative og diplomatiske evner - er ikke alltid lett å finne.

Det synes å være en klar mangel på koordinerende virksomhet i de fleste SADCC-land. Samarbeid mellom DWNP og universitetene er f.eks. begrenset. Prosjekter initiert av NGOer og ulike lands hjelpeorganisasjoner er også i begrenset utstrekning orientert om hverandres virksomhet. IUCN vil derfor kunne spille en viktig rolle - ikke bare finansielt, men også administrativt og til dels faglig, gjennom å skaffe oversikter over såvel offentlig som "frivillig" idealistisk basert forskning og virksomhet. IUCN vil derigjennom også ha stor mulighet til å finne fram til teamsammensetninger som både sikrer faglig kvalitet og "politisk balanse".

Så langt har IUCN markedsført sin virksomhet i svært liten utstrekning i Norge. Organisasjonen er derfor relativt dårlig kjent. Norge burde representere et stort potensiale for fremtidig samarbeid med IUCN, ikke minst gjennom et betydelig antall aktuelle NGOer. IUCN bør derfor øke sin innsats for å utvikle et nærmere samarbeid med norske institusjoner.

3.11 IUCN-NORAD-NINA/SMU

IUCN er den instans som gjennom sitt nettverk både kan identifisere og initiere prosjekter. For at dette skal bli mest mulig effektivt er kontakten med NORADs stedlige representant og andre potensielle finansieringskilder, landets egne forskningsinstitusjoner og administrative etater, i første rekke universitetene og DWNP, avgjørende. For å styrke IUCNs arbeid, sikre kontinuitet og gjøre virksomheten mindre personavhengig og sårbar, vil det være ønskelig å etablere et støtteorgan eller "styre" satt sammen av sentrale personer fra det enkelte lands nærmeste samarbeidspartnere og støttespillere. Det vil også være ønskelig med en formalisering av samarbeidet med det enkelte NORAD- og IUCN-kontor gjennom utarbeidelse av retningslinjer for hvordan ulike spørsmål i prinsippet bør håndteres. Dette vil både kunne lette arbeidet for nye IUCN- og NORAD-representanter (en viss turnover av personell er ikke til å unngå) og ytterligere bidra til å gjøre virksomheten mindre personavhengig.

IUCNs virksomhet innen SADCC er avhengig av økonomisk støtte fra NORAD. Hvis denne støtten skulle bortfalle, må IUCNs virksomhet i stor utstrekning baseres på markedsøkonomiske prinsipper, hvilket betyr at IUCNs kontorer står i fare for å kunne bli "selvstendige forskningsinstitusjoner"; en utvikling som er særdeles lite ønskelig.

For ytterligere å styrke og effektivisere sitt arbeid er det liten tvil om at et nært samarbeid med forskningsinstitusjoner som NINA og koordineringsorganer som SMU og NORAGRIC, vil være en stor fordel. Det vil også være aktuelt for forskere fra f.eks. NINA å knytte direkte kontakt med NGOer i land det er aktuelt å operere i. En instans som f.eks. SARDC (Southern African Research and Documentation Centre) i Harare vil kunne være til stor hjelp for å fremskaffe eksisterende data på spesifikke emner innen SADCC-regionen.

Der NORAD kommer inn som stor bidragsyter, er det naturlig at norske forskningsmiljø involveres. Det synes å være rutine både hos CIDA, SIDA, FINNIDA, USAID og andre lands hjelpeorganisasjoner at forskere fra organisasjonens hjemland kobles inn. Institusjoner som SMU kan opptre som koordinerende instans både for biologisk, samfunnsvitenskapelig og teknisk fagekspertise. Samarbeid og involvering av norsk personell er også et ønske fra IUCNs side. Hovedproblemet så langt har vært å identifisere hvilke personressurser som finnes i Norge, samt etablering av kanaler for effektiv kontakt og informasjonsflyt.

Gjennom en sentral database med opplysninger over tilgjengelig fagpersonell vil et koordineringsorgan som SMU raskt kunne gi tilbakemelding til IUCN om hvilke sektorer som kan dekkes ved f.eks. en EIA. Ofte vil det være snakk om deltakelse fra ulike fagområder, og det vil selvsagt være en fordel om flere fra f.eks. samme institusjon, eller i det minste samme land, kan operere i samme team.

Det synes vanskelig å få oversikt over eksisterende miljørelaterte prosjekter der NORAD er involvert. Det bør derfor tas initiativ til å utarbeide en slik oversikt. Enkelte pågående prosjekter synes å stå mer eller mindre i stampe - av høyst forskjellige årsaker - og det bør også tas initiativ for evaluering av slike. Dette vil danne grunnlag for NINA/SMU og andre relevante norske forskningsmiljø (f.eks. 4NI) for identifisering av prosjekter/tema det er naturlig å gå inn i, og bidra til et mer direkte norsk engasjement i eksisterende såvel som fremtidige oppdrag.

Etter opplysninger som har kommet frem gjennom samtaler både med IUCN- og NORAD-ansatte, vil det i nær fremtid skje betydelige endringer i NORADs interne rutiner og struktur gjennom at en større del av beslutningsprosessen delegeres til det enkelte lands NORAD-kontor. Dette understreker ytterligere betydningen av nær kontakt mellom IUCN og NORAD-kontorene, men betyr også at NINA/SMU må styrke sine informasjonskanaler og forbindelser til det enkelte SADCC-lands NORAD- og IUCN-kontor.

4 Kompetanseoppbygging - fremtidige behov

For å bygge opp kompetanse på f.eks. tropisk/subtropisk økologi slik at en fra norsk side er i stand til å komme på banen på en ansvarlig måte, må det satses både på kort- og langsiktige strategier - som sikter mot såvel anvendte som grunnforskningsrettede mål. NORADs rekrutteringspolitikk innen denne sektor har ikke vært mulig å identifisere gjennom samtaler med NORADs stedlige representanter ettersom dette er anliggender for NORAD sentralt.

En langsiktig strategi må utvilsomt baseres på å få studenter inn og med i aktuelle prosjekter som kommer opp. Gjennom sin store økonomiske input i IUCN synes det naturlig at NORAD er med å styrer dette, f.eks. gjennom øremerking av midler. Eventuelt bør også Miljøverndepartementet eller andre kobles direkte inn med bevilgninger spesifikt rettet mot dette. Det bør tas initiativ til å gjøre formelle avtaler om slik medvirkning med IUCN.

Kvaliteten av korttidsopphold vil sterkt avhenge av den kompetanse og erfaring personellet har på forhånd. Normalt vil korttidsoppdrag bare kunne gjennomføres på en tilfredsstillende måte av erfarne forskere, hvilket selvsagt er en viktig årsak til at nordmenn så langt i liten utstrekning er kommet på banen. Den langsiktige kompetanseoppbygging gjennom studenter vil derfor være spesielt viktig.

Det er imidlertid også klart at det ikke vil være noe i veien for å gå inn i større EIA - f.eks. Batoka Gorge - med personell fra NINA, hvor det nettopp er stor kompetanse på vannkraftutbygging. Det samme gjelder bl.a. kystøkologi, økotoksikologi, populasjonsdynamiske studier av store pattedyr og viltforvaltning. NINAs avdeling på Lillehammer representerer også fagkunnskap som er etterspurt. Turisme er et satsingsområde i de fleste SADCC-land.

Det er videre behov for å utvikle teoretiske fundament for en bærekraftig utnyttelse av ulike ressurser i utviklingsland - hvilket ikke kan isoleres fra problematikk som går på bevaring av genetiske ressurser. Det er imidlertid av fundamental betydning at "konstruktørene" har den praktiske anvendelse av modellene i bakhodet - så fremt de ønsker at de skal ha interesse utenfor den akademiske arena. Norge - og ikke minst NINA - er i ferd med

å utvikle kompetanse på dette området og bør derfor raskt kunne komme på banen.

På kort sikt er det viktig at en sentral instans, f.eks. SMU/NORAGRIC i samarbeid med 4NI, klarer å identifisere adekvate ressurser innen de norske forskningsmiljøene samt markedsføre denne ekspertise på en tilfredsstillende måte overfor NORAD og IUCN. Som innen de fleste sektorer er det også her økende konkurranse. Og, som det også ble understreket fra NORAD-hold, norske forskningsmiljø kan ikke forvente å komme i betraktning ved oppdragstildeling ved å sitte passiv og vente.

NINA bør forøvrig ta initiativ overfor IUCN Publication Unit i Gland for abonnement på et utvalg av IUCNs publikasjoner - ikke minst "Newsletters" fra spesialistgrupper på enkeltarter og spesielle emner. Det vil også være naturlig at utvalgte publikasjoner fra NINA sendes IUCN Gland.

5 Sluttbetraktning

Det synes naturlig at NINAs ambisjonsnivå - geografisk - følger NORAD. SADCC-regionen vil følgelig være et satsingsområde. Hvis NINA skal gjøre seg gjeldende innen bistandsarbeid, betyr det en ekstra innsats på markedsføringssiden. En viktig markedsføringsmekanisme er knytting av personlige kontakter. Det "eksperiment" som foreliggende rundreise har vært, har forhåpentligvis ikke bidratt til å svekke vår mulighet til å komme inn "på markedet". Det må imidlertid understrekes at hvis den kontakt som er etablert skal få praktiske og konkrete følger for NINA, må den vedlikeholdes og videreutvikles. Dette er spesielt viktig i forhold til NORAD- og IUCN-kontorene. Informasjonsmaterieell om NINA, årsrapporter, faglige rapporter av potensiell interesse osv., må oversendes disse kontorene. En mulighet for ytterligere å styrke kontakten vil være å invitere IUCN til å sende en person fra f.eks. ROSA til NINA/SMU for mer detaljert innføring om hva miljøet står for, samtidig som en utvidelse av personlig kontaktflate utvilsomt vil være et aktivum.

Alle som har arbeidet i utviklingsland for kortere eller lengre perioder vet at de betingelser som tilbys i f.eks. land i det sørlige Afrika, tildels er vanskelige og frustrerende, sett med norske øyne. Bl.a. må det kalkuleres med betydelig innsats for å ordne praktiske forhold - særlig hvis det er aktuelt å ta med hele familien ved lengre opphold - men også når det gjelder å utføre feltarbeid ved korttidsoppdrag. Periodevis må det beregnes at 30-50 % av arbeidstiden blir ineffektiv. Dette har store økonomiske konsekvenser, men betyr også at det er viktig å holde forventninger med hensyn til det en ønsker/planlegger å få utrettet på et realistisk nivå. Opphold av noe lengre varighet er utvilsomt nyttig. Ikke minst fordi svært mange av de prosjekter som kommer vil ha sosioøkonomiske vinklinger og bærekraftig ressursforvaltning som sentrale elementer. Det innebærer at det involverte, økologisk-/biologiske personell må ha kunnskap ut over eget fagområde og god innsikt i mer generelle samfunnsrelaterte spørsmål og et sosiologisk perspektiv.

SADCC-regionen har deler av Afrikas siste villmarksområder intakt. Dette er den store utfordringen til dem som fremdeles har tro på muligheten til sameksistens mellom mennesket og en divers natur.

6 Sammendrag

Under et opphold i det sørlige Afrika 21.2-1.4.1992 ble IUCN-ROSAs aktiviteter i SADCC-regionen fokusert. Bakgrunnen for oppholdet (som ble finansiert gjennom IUCN-NORAD) er ønske om å knytte forbindelser mellom bl.a. NINA, IUCN og NORADs virksomhet, for på sikt å kunne involvere flere norske økologer og biologer i relevante prosjekter i området. Så langt synes det ikke å være utviklet strategier for norsk rekruttering til økologisk relaterte oppdrag i utviklingsland. Langsiktig kompetanseoppbygging kan oppnås gjennom "stipendordninger" og øremerking av midler slik at bl.a. hovedfagsstudenter kan kobles på prosjekter. På kort sikt bør eksisterende fagekspertise kartlegges gjennom f.eks. å opprette en sentral database med CVer til personer som kan tenke seg å arbeide for kortere eller lengre perioder med økologisk relaterte prosjekter i utviklingsland. Det er viktig at en eventuell base administreres av én instans (f.eks. SMU/NORAGRIC) som har løpende, nære kontakter til institusjoner som IUCN og NORAD så vel som til eksisterende norske forskningsmiljø. IUCNs posisjon er spesiell gjennom å være akseptert som politisk og faglig uavhengig organisasjon. Dette er av fundamental betydning i områder med mange motsetninger og potensielle konflikter. Gjennom sin "objektive posisjon" har IUCN mulighet for å styre ("manipulere") saker i riktig retning - sett fra et miljøsynspunkt. Ved å utvikle et nært samarbeid med ulike GO-/NGOer i det enkelte land, knyttes kontakter til "grasrotnivå", men også inn i politisk fora. Etablering av en slik infrastruktur er avgjørende for positiv og aktiv innflytelse. Gjennom denne strukturen er det også langt lettere å identifisere hvilke oppgaver som bør gis prioritet. IUCN vil derfor også ha stor mulighet til å finne fram til teamsammensetninger som både sikrer faglig kvalitet og "politisk balanse". IUCN er, sin alder til tross, fremdeles i en oppbyggingsfase i regionen, og det er utvilsomt mulig - og nødvendig - å gjøre forbedringer. Organisasjonen synes for øyeblikket noe "topptung" og vil trolig tjene på en ytterligere desentralisering fra Glønd til de regionale kontorer. Den interne informasjonsflyt må styrkes. Systemet er sårbart og suksessen i det enkelte land er svært avhengig av at det riktige nøkkelpersonell kan oppdrives. Samarbeidet mellom IUCN og NORAD bør formaliseres gjennom at det utarbeides retningslinjer. Det sikrer kontinuitet og gjør forholdet mindre personavhengig og sårbart. IUCN har frihet og mulighet til selv å initiere prosjekter, men det forutsetter at de praktiske forhold legges til rette

slik at det enkelte kontor ikke lammes av trivialiteter.

Summary

During a visit to the southern parts of Africa (Zimbabwe, Botswana, Zambia and Angola) 22.2-1.4.1992, I concentrated on the IUCN-ROSA activities in the SADCC region. The purpose of the visit (which was funded by IUCN and NORAD) was to improve links between NINA and the IUCN-NORAD activities, which hopefully, in both the short term and longer term will result in a significant increase in the involvement of Norwegian ecologists and biologists in relevant projects in the area. So far, no strategy seems to have been developed by NORAD for personnel recruitment to ecologically-related assignments in developing countries. In the long term, a pool of competence should be created through student scholarships or the earmarking of funds in a way that would enable graduate students, for example, to participate in IUCN teams. Initially, a register of existing Norwegian scientists should be carefully prepared on a central data base to provide easy access to the CV's of those interested in ecologically-related missions in developing countries. It is important that the data base should be operated by a body which has continuous and close relationships to institutions like NORAD and IUCN, as well as the Norwegian research milieu in general. (The SMU - Centre for Environment and Development at the University of Trondheim - is an example of such a body.) The IUCN position is quite unique in that it is an organisation that is accepted as both politically and scientifically independent. This is of fundamental importance in areas where clashes of interest and potential conflicts exist. However, through its objective position, IUCN is ideally placed to guide ("manipulate") a case in the right direction - from an environmental point of view. Through close relationships with GO's and NGO's, contacts are tied to the grass-root level as well as with political fora. The establishment of such an infrastructure is crucial if active, positive input is to be given to decision makers. This structure also enables IUCN, in a most efficient way, to identify which tasks should be given priority. Thus, IUCN also has an excellent opportunity to identify team combinations which will secure both scientific quality and political balance. In spite of its age, IUCN is still in its infancy in the region, and there is no doubt that the organisation could - and must - be improved. At the moment, the organisation seems to be top heavy and will probably benefit from further decentralisation. The internal routines for exchanging information must be strengthened. The system is vulnerable and its success in the various

countries is heavily dependent upon finding personnel. It would also be desirable to formalise contact with the individual NORAD country offices through concrete guidelines on how cooperation between IUCN and NORAD should take place at country and regional levels. IUCN has the freedom and opportunity to initiate projects - and should utilise this advantage in an efficient manner. However, this presupposes that practical arrangements have a minimum standard. The funding and staffing situation in each country office must be carefully reviewed to prevent activities being obstructed by trivialities.

8 Litteratur

- Anon. 1991. Okavango shall not die. - Gnusletter 10(2&3): 2-3, 25-27.
- Chabwela, H.N. 1991a. Wetlands. A conservation programme for Southern Africa. - SADCC & IUCN. 1. 275 s.
- Chabwela, H.N. 1991b. Wetlands. A conservation programme for Southern Africa. - SADCC & IUCN. 2. 462 s.
- The Government of Botswana. 1990. Botswana national conservation strategy. 78 s.
- IUCN 1987. The Nature of Zambia. - A guide to conservation and development issues. 2. 72 s.
- IUCN 1991a. Mission, objectives and activities. - Informasjonsbrosjyre.
- IUCN 1991b. SOIWDP Review inception report. - Gaborone, Botswana 1991. Stens. rapp. 13 s.
- IUCN 1991c. Project proposal to the Norwegian Agency for International Development. Mozambique. Cabo Delgado coastal zone management project. IUCN-ROSA. Stens. rapp. 24 s.
- IUCN 1991d. Namibia. Dossier on environment and conservation issues. - IUCN-ROSA. Stens. rapp.
- IUCN-ROSA. 1992. Progress and assessment report 1991. - IUCN Regional Programme for Southern Africa. Stens. rapp.
- IUCN, UNEP & WWF. 1991. Caring for the Earth. A strategy for sustainable living. - IUCN, UNEP, WWF. Gland, Sveits. 228 s.
- IUCN Zambia 1992. Talking notes 1 (January 1992). - Stens. notat.
- Masundire, H.M. (red.). 1990. University of Zimbabwe. Lake Kariba research station. - ULKRS Bulletin 1/90: 1-67.
- Munslow, B. 1992. IUCN-Angola. Perspectives for a partnership programme. - IUCN-ROSA. Stens. rapp. 19 s.
- Uosukainen, J., Simuunza, I. & Cohen, T.D. 1990. The state of environment report of Zambia. - Natural Resources Department, Zambia. 28 s.
- Wood, A. & Tissot, F. 1991. Namibia and IUCN. - Mission report, IUCN-ROSA.

Vedlegg/Appendix

IUCN in Southern Africa

Impressions from a visit organised by IUCN-ROSA
(Regional Office for Southern Africa)

Kjetil Bevanger
Norwegian Institute for Nature Research,
Tungasletta 2, N-7005 Trondheim, Norway

Summary

During a visit to the southern parts of Africa (Zimbabwe, Botswana, Zambia and Angola) 22.2-1.4.1992, I concentrated on the IUCN-ROSA activities in the SADCC region. The purpose of the visit (which was funded by IUCN and NORAD) was to improve links between NINA and the IUCN-NORAD activities, which hopefully, in both the short term and longer term will result in a significant increase in the involvement of Norwegian ecologists and biologists in relevant projects in the area. So far, no strategy seems to have been developed by NORAD for personnel recruitment to ecologically-related assignments in developing countries. In the long term, a pool of competence should be created through student scholarships or the earmarking of funds in a way that would enable graduate students, for example, to participate in IUCN teams. Initially, a register of existing Norwegian scientists should be carefully prepared on a central data base to provide easy access to the CV's of those interested in ecologically-related missions in developing countries. It is important that the data base should be operated by a body which has continuous and close relationships to institutions like NORAD and IUCN, as well as the Norwegian research milieu in general. (The SMU - Centre for Environment and Development at the University of Trondheim - is an example of such a body.) The IUCN position is quite unique in that it is an organisation that is accepted as both politically and scientifically independent. This is of fundamental importance in areas where clashes of interest and potential conflicts exist. However, through its objective position, IUCN is ideally placed to guide ("manipulate") a case in the right direction - from an environmental point of view. Through close relationships with GO's and NGO's, contacts are tied to the grass-root level as well as with political fora. The establishment of such an infrastructure is crucial if active, positive input is to be given to decision makers. This structure also enables IUCN, in a most efficient way, to identify which tasks should be given priority. Thus, IUCN also has an excellent opportunity to identify team combinations which will secure both scientific quality and political balance. In spite of its age, IUCN is still in its infancy in the region, and there is no doubt that the organisation could - and must - be improved. At the moment, the organisation seems to be top heavy and will probably benefit from further decentralisation. The internal routines for exchanging information must be strengthened. The system is vulnerable and its success in the various

countries is heavily dependent upon finding personnel. It would also be desirable to formalise contact with the individual NORAD country offices through concrete guidelines on how cooperation between IUCN and NORAD should take place at country and regional levels. IUCN has the freedom and opportunity to initiate projects - and should utilise this advantage in an efficient manner. However, this presupposes that practical arrangements have a minimum standard. The funding and staffing situation in each country office must be carefully reviewed to prevent activities being obstructed by trivialities.

Preface

Early in February 1992, Per Wegge at NORAGRIC proposed that NINA (the Norwegian Institute for Nature Research) should send a person to visit the IUCN Regional Office in Southern Africa (ROSA) in Harare, Zimbabwe. I accepted this assignment on the understanding that my visit could be completed before Easter, i.e. a 6-week stay. During a meeting with Eivin Røskaft, the director of the Centre for Environment and Development (SMU) at the University of Trondheim, I was asked to present SMU to IUCN, taking along a booklet about the SMU. Representatives for SMU intend to visit the southern parts of Africa during spring 1992.

The present visit has been financed by IUCN through NORAD funds.

I would like to express my gratitude to several people who have greatly contributed to the success - from my point of view - of the visit. In particular India Musokotwane, who designed the trip - and also Achim Steiner at IUCN-ROSA, Daniel Rychner and Pete Hancock at IUCN Botswana and Eric Feron at IUCN Zambia, all of whom, in different ways, made the stay valuable and interesting to me.

This report is a short version of the report in Norwegian submitted to the director of NINA on my stay in southern Africa.

1 Background

NORAD supports a substantial part of the IUCN (International Union for Conservation of Nature and Natural Resources) activities in the SADCC region (Southern Africa Development Co-ordination Conference - i.e. Mozambique, Malawi, Tanzania, Zimbabwe, Zambia, Botswana, Angola, Namibia, Swaziland, Lesotho). This includes projects which need ecological and biological expertise. So far, few Norwegian ecologists and biologists have been involved in IUCN/NORAD projects. This is mainly because NORAD has not had any recruitment policy, nor has it used its resources to develop competence in the fields of tropical or subtropical ecology. Existing competence is spread and has arisen more or less fortuitously. Thus, when projects arise, scientists from countries outside Norway are easily preferred - because quality and optimality are given priority in view of resource use. It is not desirable that this situation continues.

2 Objective

The objective for the visit is formulated in the following way by India Musokotwane (letter of 19.2.1992 to D. Rychner and E. Feron): "The purpose of the visit is to acquaint him with our activities in the region. - It is hoped that after his tour a working relationship can be established between his institute and IUCN Southern Africa".

My visit therefore has to be seen as part of a general reinforcement of the contact between the Norwegian ecological research milieu - in particular NINA/SMU - and the activities run by NORAD/-IUCN. It might also be seen as an evaluation - from my personal point of view - of IUCN as a tool and catalyst for ecological/biological research activities. Hopefully, the visit will become part of a process to develop strategies for both short-term and long-term processes of creating competence among Norwegian ecologists for any future activities in developing countries.

3 IUCN-ROSA Harare

The IUCN regional office for southern Africa is located in Harare and its activities cover the SADCC region. An important aim of the office is to decentralise the activities to individual country offices. So far, country offices have been established in Botswana (Gaborone) and Zambia (Lusaka). The Harare office also covers activities within Zimbabwe. After the improvement of the political situation in Namibia and Angola - and hopefully also in Mozambique - an important goal is to establish IUCN country offices in these countries.

IUCN-ROSA also has a regional advisory body - RAC (Regional Advisory Council) - which so far has 10 members (7 GO's, 3 NGO's) from 5 SADCC countries. The RAC aims to meet twice a year, as this is also an important forum for information exchange as well as being a body where GO and NGO ("Governmental/Non Governmental Organizations") representatives can meet and discuss regional initiatives to be taken within the sector of resource and environment management.

3.1 Regional tasks

So far, an important aspect of IUCN activities has been connected with the work on the NCS (National Conservation Strategy) for the various countries. NCS plans now exist for Zimbabwe, Botswana and Zambia. The "theoretical" phase in these countries is therefore complete and an implementation phase is commencing.

During the period 1990-92, IUCN-ROSA has also implemented a SADCC Wetlands Conservation and Management Programme (financed by NORAD). The result of this work is to be found in two report volumes, which comprise an impressive amount of information on and an overview of the wetlands in all ten SADCC countries. The reports discuss the protection and utilisation of wetlands in southern Africa. "The main goal is to increase the productivity of these systems, and the second goal focuses on expanding opportunities for the exploitation of wetland resources on a sustainable basis; ultimately to raise the standard of living in these areas" (executive summary, vol. 1). These reports represent an essential basis for the implementation phase.

A variety of types of wetland, utilisation patterns and issues have been identified, and this information formed the basis for a Wetland Conservation Programme for the region, drafted and endorsed at a conference held in Gaborone, Botswana (June 1991). A follow-up programme, focusing on awareness, training and management plans, is currently being developed in collaboration with the SADCC Coordinator for Forestry, Fisheries and Wildlife (Malawi).

To complement the SADCC initiatives, IUCN engaged a Regional Wetlands Coordinator (funded by FINNIDA) to assist SADCC countries and coordinate activities on wetlands in the region. So far, IUCN-ROSA has organised and held an orientation seminar in Zimbabwe (January 1992). Seminars for Zambia (June 1992) and Malawi are being organised. A conservation programme for wetlands is being developed for Zimbabwe, and after the orientation seminars, similar programmes will be developed for Zambia and Malawi. The IUCN Wetlands Programme has also been invited to look at Angola's wetlands. A project proposal is currently being developed and will hopefully be implemented soon.

An overview of the regional activities is given in the IUCN-ROSA "Progress and assessment report 1991".

3.2 IUCN Zimbabwe

The single task which seems to have the greatest ecological relevance at the moment is the plan for additional regulation of the Zambezi river approximately 60 km downstream from Victoria Falls - the Batoka Gorge. A 200 m high concrete dam is planned, although only small areas will be inundated and no villages should need to be moved. The plans have created a major debate, and IUCN - as a neutral entity - has been asked by the Zambian and Zimbabwean governments to assist in organising an EIA (Environmental Impact Assessment). An EIA scoping exercise was held 10-12.2.1992 at Victoria Falls.

3.3 University of Harare, Lake Kariba Research Station

The research station at Lake Kariba is the natural centre for research activities in Zimbabwe. The

station used to be located at a remote, and quite inaccessible site further west. During the 1980's, it was moved to its present position, near the city of Kariba. Although the station initially focused its research activities on aquatic subjects, it is now open to all scientists at the University of Harare. It is regularly visited by foreign researchers and students. The station is well equipped with computers (IBM machines) as well as microscopes and laboratory equipment for analysing water.

3.4 IUCN Botswana

The country office in Botswana has established an impressive network of contacts throughout the country and is running several activities. The organisation has had a lot of positive exposure and people and institutions are aware of its existence and aims. Close, positive cooperation already exists with NORAD's representative in Gaborone, Inge Tveite.

About 17 % of the land area in Botswana is defined as protected areas, of which Chobe National Park, Moremi Wildlife Reserve, Nxai Pan National Park, Makgadikgadi Pans Game Reserve, Central Kalahari Game Reserve and Gemsbok National Park are the best known. Many activities are naturally connected with these areas.

3.4.1 Relevant project activity

Southern Okavango Integrated Water Development Project Review (SOIWDP) is an excellent example of IUCN's scientific input. The background for the project is that the government of Botswana has prepared plans for taking water from the lower Boro river in the Okavango delta along pipelines to reservoirs further south. The plans have resulted in local and international protests (e.g. actions from Greenpeace). Consequently, the government asked IUCN to organise a team of independent scientists to make an EIA of the project.

This project highlights the opportunities IUCN has of being accepted as an unbiased agency in coordinating an objective EIA. It also demonstrates how difficult it is to consider other scientists than those with broad experience from corresponding assignments. The team (which includes three biologists - Green, Howard, Taylor), has nine months to

complete its work (the final report is expected in June 1992). The need for efficiency, both from a scientific point of view and in relation to resource utilisation, would at present exclude Norwegian ecologists from this type of work.

The Botswana office is also working on a proposal to develop a local GIS (Geographical Information System) for the northern parts of the country.

Botswana has many problems of appreciable ecological significance, several of which are connected with cattle farming. The country has a huge beef export to the EEC market. However, the EEC accepts no beef import unless the cattle pastures are separated from the wildlife areas - in particular wildebeest and buffalo - because of the fear of transmission of foot and mouth disease. This situation has led to extensive construction of "buffalo fences" - VCF (Veterinary Cordon Fence) - both south and north of the Okavango delta.

During the 1980's, Botswana experienced periods of heavy drought which meant that species living in the dry grass and mopane-dominated savanna areas in the Kalahari region had to migrate - a situation which is certainly not new to this region. However, the catastrophic aspect of the present situation is, of course, the VCF - a barrier on the traditional migrating routes. Together with existing overgrazing, this has led to mass depletion of some animal species. For example, of a wildebeest population of about 500 000 at the end of the 1970's, less than 50 000 now seem to be left.

The VCF-wildlife problem has been a sensitive political issue, and any EIA for the fence construction has so far been out of the question. The extent of the mortality of the various species - as a direct or indirect consequence of the fence - is also unknown. However, according to the fragmentary information available it may be considerable.

An extremely important task would therefore be to initiate satellite telemetry studies of various species to map the main migrating systems of the Kalahari region and Okavango. Some research is being done, most of it based on the idealism of some individuals rather than on scientific premises.

3.5 IUCN Zambia

The IUCN Zambia office is located in Lusaka. The working conditions here differ somewhat from those in Zimbabwe and Botswana. Because of the political changes which took place a couple of years ago, IUCN activity came to a complete stop for more than a year. The office was not operative again until May 1991. Before the political changes took place, the IUCN office seems to have been politically influenced to a certain extent by the government, or identified as a governmental body. Consequently, it was necessary to carefully rebuild its activity from scratch, and following this "slow" strategy it now seems to be possible to establish a sound base for future activities. The office has regular, frequent meetings with the NORAD representative, Arne Lønning. Most of the office capacity is tied up with administrative tasks. There seems to be an urgent need to reinforce the Lusaka office with equipment and by providing a programme officer. IUCN is able to initiate projects, but this presupposes that the practical conditions have a minimum standard to prevent the individual country office from being weighed down with trivialities.

3.5.1 Relevant project activity

The LIRDP project (Luangwa Integrated Rural Development Project) is one of the major NORAD-IUCN projects in Zambia. The project received an award during the Caracas conference earlier this year. Conversations with people who participated in initiating the project and with personnel who joined later reflect a rather complicated situation. One of the few things which seems to be broadly accepted is that the concept of the project is excellent. However, there seems to be disagreement on practical issues such as how it is to be carried out and administered. A feasibility study of the project, initiated by NORAD, is presenting a report at the end of March 1992. One of the proposals which will apparently be put forward is to reduce the scope of the project.

An important requirement for both LIRDP and other projects is the existence of a well-defined governmental cooperating partner. This would prevent confusion arising over which administrative bodies should have responsibility - if problems should occur. This is not least necessary because of

the unstable and sensitive political regimes and complicated ethnic groupings.

IUCN has had discussions with NPWS (National Parks and Wildlife Services) to identify topics within the environmental sector which should be given priority in the future. These topics range from problems connected with management of national parks to studies of population dynamics in elephants!

There also seems to be considerable interest in forestry. Valuable tree species do not appear to be managed, either from a conservation point of view or from the aspect of a "sustainable philosophy". Zambia faces immense environmental challenges - not least because of pollution of surface and ground water reservoirs, both from the mining industry and in general. Another important cause of pollution is uncontrolled use of pesticides. Ecotoxicology will therefore be an important issue in the years to come.

One project which is expected to come up quite soon is connected with the Kasanka and Liuwa National Parks. Keywords are participation from the local community in the management of the parks, conservation of biodiversity, and wetlands. A pilot study is desired already this spring (May-June), and NINA will be contacted when funding has been arranged. The establishment of a "Data Base for Natural Resources" also has high priority.

Another project in which NINA may be asked to participate - if financial support is received from NORAD - is connected with the Lusaka Botanical Gardens - which have not been maintained for several years. One problem is that nobody knows the names of the exotic species in the main part of the garden. A "Botanical Garden Trust" is working out plans for the restoration project.

Management of urban areas and urban ecology is also a topic of importance. More than half the population of Zambia already lives in an urban environment, and this urbanisation process is still accelerating. The present situation in Lusaka is that a fairly well-planned central city area with parks and green areas is surrounded by more or less unplanned buildings and slums.

3.6 IUCN Mozambique

The political situation in Mozambique has until recently prevented normal activities from taking place. The RENAMO guerillas and the government have been - and still are - negotiating a settlement. However, it may still take some time to create a situation in which it is safe to operate. If a cease-fire agreement is reached, IUCN will establish a country office in Maputo.

In spite of the unstable situation, NORAD, IUCN and Divisao do Meio Ambiente have designed a coastal ecology project in Mecufi. Norwegian ecologists could obviously make an important contribution to such a programme. Unfortunately, during a meeting in Maputo in March this year, in which NORAD, IUCN and the Mozambique government were involved, NORAD did not confirm the participation of IUCN. However, it is to be hoped that a final decision on this has still not been taken, especially since the government of Mozambique would like IUCN to coordinate the project.

There are also plans for a coastal ecology project at Nacala (1993-95) funded by IUCN/FINNIDA.

3.7 IUCN Angola

After 16 years of civil war, a peace agreement has been signed in Angola. Angola is therefore a high-priority country for IUCN. The country, which has a very great diversity of habitats, has huge environmental resources about which few details are so far known.

In February 1992, a team from IUCN-ROSA visited Angola to agree on perspectives for a future IUCN-Angola partnership programme (cf. B. Munslow: "IUCN-Angola. Perspectives for a partnership programme"). The proposed framework is a National Environmental Strategy (NES) formulation process which should include policy formulation, legislation, institution building and coordination, environmental education, training programmes and establishing capacity for environmental-impact assessment.

The programme has 3 phases:

- 1 (1992) **Short-term initiatives**
 - a. status assessment of the Angola environment
 - b. demobilisation and retraining of soldiers for national parks management

- c. establishing capacity for environmental-impact assessment
- d. support for environmental NGO's
- 2 (1993) **Preparing for action**
 - a. assessment of national priorities
 - b. initiating a national environmental strategy process
 - c. national conference on environmental policy
- 3 (1994-96) **Implementation of programmes/projects**

I had the opportunity of joining an IUCN team participating in the "1. Jornada de Reflexão Sobre Parques Nacionais e Reservas" in Luanda (25.3.-28.3. 1992). The hospitality and interest with which we, as IUCN personnel, were met by the government was impressive. During the visit, progress was made on the issue of demobilisation and retraining of about 1000 soldiers for national parks management, with meetings at high political and military levels.

A main topic of the conference was the question of how to integrate the population in national park management. During a one-day excursion in Parque da Quissama, which spans about 10 000 km², but where 12 000 people now live, we saw one animal (a bushbuck) during a 300 km dirt-road drive. This situation probably illustrates the status of the national parks of Angola fairly well. A restoration programme will not be an easy task, and the government in particular faces great challenges, especially with respect to the population problem in the parks.

Priority should be given to a management and inventory programme for the coastal zone of Angola, i.e. a full-scale programme to protect marine and estuarine ecosystems. So far, very little is known about the coastal wetlands in any of the SADCC countries. Angola is well suited as a model for several reasons: the diversity of wetlands seems to be unique; action in the coastal areas will only to a small extent conflict with the population and could be undertaken within a reasonable space of time; the offshore oil industry would profit from careful mapping of vulnerable wetland habitats in the event of blow outs and oil spills; the multinational oil companies are probably willing to fund an inventory programme of this nature.

3.8 IUCN Namibia

The main environmental issues in Namibia seem to be connected with the agricultural, forestry and hydrological sectors. Less controversial aspects - connected with conservation of flora and fauna - have so far dominated the conservation efforts.

Representatives for IUCN-ROSA have visited Namibia (cf. A. Wood and F. Tissot: Namibia and IUCN. Mission Report May 1991), and there now seems to be an increasing interest for using IUCN in special projects (e.g. on seals). It is expected that 1992 could also be a breakthrough for IUCN in Namibia. The Regional Advisory Council for IUCN-ROSA will be holding their meeting in Windhoek during the third week of April this year.

3.9 IUCN perspectives

IUCN is unique in being accepted as a politically and scientifically independent organisation. This is of crucial importance in areas with numerous conflicting interests and social traditions which are so difficult for Europeans to penetrate. These conditions are of direct as well as indirect significance for environmentally-related activities in the broadest sense. IUCN activities involve a difficult balance which places serious demands on the diplomatic abilities of the country representatives. However, through its "objective position", IUCN is ideally placed to guide ("manipulate") matters in the right direction - from an environmental point of view.

If close cooperation is developed with GO's and NGO's in the various countries, relationships at the grass-root level - as well as on a political level - are possible. The establishment of such an infrastructure is crucial if IUCN is to have any positive influence. Through this structure it is also easier to identify which tasks should be given priority (i.e. IUCN is able to act as a watchdog and be the first to identify topics of current interest).

The IUCN web of contacts, however, varies a lot and among other things is dependent upon the professional background of the country representative, as well as his or her own personality and ability to establish contacts. The country representative is therefore of great importance because of the independence and freedom in "self-government" he or

she has. Nevertheless, the IUCN system seems to be a tool which should be further developed. The organisation is - in spite of its age - still in an establishment phase, and it is obviously possible - and necessary - to make improvements. At the moment, IUCN seems to be too top heavy, and further decentralisation - from Gland to the regional offices - should be made. The system, however, is vulnerable and the key to success in the various countries is very dependent on the availability of the right personnel. People with interest in and knowledge about environmental issues, and at the same time possessing leadership, administrative and diplomatic skills, are hard to find.

There seems to be a lack of coordination of activities in most of the SADCC countries. The collaboration between, for example, DWNP and the universities seems to be rather limited. People working for projects initiated by NGO's and the various international development agencies also seem to be rather ignorant of each other's activities. IUCN can therefore contribute significantly - at the administrative, funding and scientific levels - by establishing overviews of governmental as well as voluntary and more idealistically-based activities. This would give IUCN the potential to identify team combinations which would provide both scientific quality and "political balance".

IUCN has so far not marketed its activities in Norway and the organisation is consequently poorly known. Norway probably represents a potential for future cooperation with IUCN, not least through numerous NGO's. IUCN should therefore reinforce its efforts to evolve a closer relationship with Norwegian institutions.

3.10 IUCN-NORAD-NINA-SMU

IUCN is the body which, through its web of contacts, can identify and initiate projects. However, to use this position effectively, the contact to the NORAD country offices and other potential funding sources, as well as the relevant research institutions and administrative bodies - in particular the universities and DWNP is imperative. In order to reinforce the work of IUCN, secure continuity and make its activities less vulnerable and dependent upon single individuals, it would be desirable to establish a supporting body or an advisory committee consisting of key persons from the most closely cooperating partners and supporters. It would also be desirable

to formalise the contact with the individual NORAD country office by means of concrete guidelines as to how cooperation between IUCN and NORAD should take place at country and regional levels. This would make it easier for new IUCN and NORAD representatives (a staff turnover is inevitable) and reduce the dependency of the operations on single individuals.

The IUCN activities within SADCC depend to a great extent on economic support from NORAD. If this support should disappear, IUCN would have to fund its activity by becoming more market-orientated. This would mean that the individual IUCN offices would run the risk of becoming independent research institutions, a development which is in no way to be desired.

To strengthen the activities and make them even more efficient, close contact and cooperation with research institutions such as NINA, and coordinating bodies such as SMU and NORAGRIC, would be a considerable advantage. It would obviously also be useful to researchers from these institutions to have direct contact with NGO's - such as SARDC (Southern African Research and Documentation Centre) - which could help to identify existing data on various topics within the SADCC region.

Whenever NORAD is mentioned as a main funding agency, it should be possible for Norwegian research institutions to become involved. It seems to be a routine matter for CIDA, SIDA, FINNIDA, USAID and other international bodies that researchers from the home country of the agency are involved. Institutions such as SMU and NORAGRIC could act as coordinating bodies for biologists, sociologists and other scientists. IUCN also views cooperation and involvement of Norwegian personnel as being desirable. The main problem so far has been to be able to identify existing Norwegian resources - together with the establishment of channels for efficient contact and flow of information.

A central data base - e.g. operated by SMU/-NORAGRIC - giving information on available scientists, could solve this problem. It would be easy to respond quickly to requests, depending on the speciality that is involved in a particular EIA. Usually it is a question of involvement in several fields, and it would obviously be desirable that more than one individual from the same institution - or at

least from the same country - could participate in the same team.

It seems difficult to obtain general information on which environmentally-related projects NORAD is at present involved with. Steps should be taken to make this available. Some of the projects that are "in progress" seem to be more or less in stagnation, and an initiative should therefore be taken to evaluate them. This would also provide a basis for NINA/SMU and other relevant bodies (e.g. 4NI - which is a cooperating body for the four Norwegian research institutions working on environmentally-related issues) to identify projects or programmes in which they could become involved, and would contribute to a more direct Norwegian involvement in existing as well as forthcoming projects.

Information obtained in discussions with IUCN and NORAD employees has revealed that substantial changes will take place in the near future with respect to the decision-making process within NORAD. Most arrangements and agreements will in future take place at the NORAD country offices. This will make it even more important to establish a close relationship between the IUCN and NORAD offices, but also implies the necessity for a reinforcement of the NINA/SMU information contact and relationship towards the individual NORAD and IUCN offices in SADCC.

4 Creating competence - future needs

There is a need for specific action to create competence in tropical and subtropical ecology which would enable Norway to make a contribution in these areas. Long-term and short-term strategies should be implemented - aiming at applied as well as basic research.

It has not been possible to identify NORAD's recruitment policy in this sector through discussions with NORAD's representatives at the country offices, as this has been a topic for the central administration within NORAD.

A long-term strategy should be based on the involvement of e.g. graduate students in the project teams. NORAD would be able to manage this through, for example, the earmarking of funds. Perhaps the Ministry for the Environment could also be involved. It should draw up an agreement with IUCN on this as soon as possible.

The quality of work ensuing from short-term visits will greatly depend on the competence and experience of the individuals involved. Normally, a short mission can only be satisfactorily accomplished by experienced researchers, which of course is an important reason why Norwegians have so far only been involved to a minor extent. The long-term strategy for creating competence through student involvement is therefore of great significance.

However, it is also obvious that there is at present nothing to hinder Norway's involvement in major EIA's (e.g. the Batoka Gorge) using scientists from NINA who have substantial experience of work involved with hydroelectric power development projects. This would also apply to such topics as coastal ecology, ecotoxicology, studies on population dynamics of large mammals, and wildlife management. The NINA division in Lillehammer, working on topics related to the environment, outdoor life and tourism, would obviously also have relevant expertise. Tourism is given priority in most SADCC countries.

There is also a need to develop a theoretical basis for sustainable resource use in developing countries - which cannot be isolated from questions related to conservation of genetic resources. However, it is crucial that the "constructors" keep the practical aspects of the models in mind - if they want them to be of interest outside the academic arena. Norway -

and not least NINA - is now developing such competence and will certainly be able to become involved soon.

It is important that a central body (e.g. SMU in cooperation with 4NI) is able to identify adequate resources within the Norwegian research milieu and market these successfully to the right institutions (e.g. NORAD and IUCN). NINA should also contact the IUCN Publication Unit in Gland and subscribe to selected publications (e.g. the Newsletters from various specialist groups). Some of the NINA publications would obviously be of interest to IUCN and should be sent to Gland.

5 Final remarks

It seems obvious that NINA's aims, in geographical terms, should follow NORAD. Thus, the SADCC region will be an important area in the years to come. This involvement also means that NINA has to put some extra effort into marketing itself. An important marketing mechanism is the establishment of personal contacts. The "experiment" which the present trip has been has hopefully not reduced our chances of getting into the "market". However, it should be stressed that these contacts should be maintained and further developed. This is especially important in relation to the NORAD and IUCN offices. Information about NINA, annual reports and scientific reports of potential interest should be automatically submitted to these offices. A possibility for further contact would be to invite IUCN to send a person (e.g. from ROSA) to NINA/SMU to acquaint him with the institute, at the same time as a broader personal contact within NINA/SMU would be helpful and important in forging links.

The SADCC region has some of the last intact areas of wilderness in Africa. This is a great challenge to those who still believe in the possibility of co-existence between man and the diversity of nature.

125

nina
oppdrags-
melding

ISSN 0802-4103
ISBN 82-426-0226-3

Norsk institutt for
naturforskning
Tungasletta 2
7005 Trondheim
Tel. (07) 58 05 00